

Verslag van de workshop wonen (Forum 13 november 2008): Hoe zullen we wonen in 2050 ?

Voorzitter: Jehan Decrop

Verslaggever: Pieter Decruynaere

De teasers

- De deelnemers zijn van oordeel dat de drie teasers (Lage energie woning LEW en passiefhuis – Energievoorziening commerciële centra en industriële *zonings* – Toegang tot een kwaliteitsvolle woning en de energieprestaties van gebouwen) het best samen worden bekeken. Ook kan het verband worden gelegd met andere ateliers, zoals mobiliteit. Wanneer het gaat over wonen, gaat het in de eerste plaats over ruimtelijk beleid en samenleven: hoe zijn we als samenleving georganiseerd en welke impact heeft dit op economisch, sociaal en milieuvlak. De energieprestatie komt pas op de tweede plaats. De maatschappij moet in de eerste plaats georganiseerd worden zodat een goede toegang tot werk, handel en onderwijs mogelijk wordt.
- Het ruimtelijk beleid en de stedenbouwkundige voorschriften liggen daarbij aan de basis van het energiegebruik binnen een maatschappij: zowel wonen, werken, leven en zich verplaatsen worden er ten dele door bepaald. Anders wonen betekent meer gaan samenleven en burgergemeenschappen creëren. Een LEW of passiefhuis is goed, maar niet als hierbij ook 2 wagens nodig zijn om leven en werken mogelijk te maken. Er is een prijs (ecologische voetafdruk) verbonden aan de manier waarop we onze ruimte inrichten. Diversiteit in het wonen moet mogelijk blijven, maar de opbouw, dichtheid, sociale mix en transportmogelijkheden van stadswijken is heel belangrijk. Er is nood aan een goed uitgebouwd openbaar vervoer, maar ook aan een verandering van levensstijl van mensen en innovaties op vlak van energieverbruik (bv stadverwarming). De aantrekkingskracht van de stadskern moet terug worden vergroot.
- Wat nieuwe gebouwen betreft vindt de werkgroep dat de standaard van een LEW (lage energie woning) richtinggevend moet zijn tegen 2015. Een passiefhuis kan uiteraard ook, indien dit voor de bouwheer wenselijk en haalbaar is. Na 2015 kunnen de voorschriften progressief verstrengen.
- Bij renovatie moet de verplichting komen om rekening te houden met energiecriteriën. Een LEW kan een streefdoel zijn. Uitzonderingen moeten mogelijk blijven (patrimonium). Daarom is dringend nood aan een andere aanpak van het ruimtelijk beleid en een aanpassing van de stedenbouwkundige voorschriften.
- Voor alle woningen zou naar analogie met het energieprestatie label voor huishoudtoestellen gewerkt kunnen worden met een energieprestatie label voor woningen (A B C D – label naargelang de energieprestatie) of een CO2 certificaat. Vanuit de gedachte *I wil if you will* is een *bottom up* benadering heel belangrijk. Naar buitenlands voorbeeld kan gewerkt worden aan *transition towns*. Sociale voordelen kunnen daarbij gepaard gaan met energievoordelen.
- Om dit alles te verwezenlijken is een heel belangrijke rol weggelegd voor onderwijs, het tonen van positieve concrete voorbeelden, het bieden van voldoende perspectieven en ondersteuning. Ook moet werk worden gemaakt van het bijscholen en het informeren van aannemers, architecten en bouwheren. Daarnaast is ook de effectieve toepassing en correcte uitvoering van voorschriften en nieuwe technieken op het terrein noodzakelijk. Controle is ook nodig om een slechte uitvoering tegen te gaan.

- Het bouwen van een LEW of passiefhuis of een energierenovatie van een woning opleggen kan positief zijn. De sociale gevolgen hiervan mogen echter niet uit het oog worden verloren. Zeker de huurmarkt mag niet worden vergeten. De overheid kan haar eigen nieuwe sociale woningen volgens de passiefhuis standaard bouwen en bestaande woningen zo goed mogelijk aanpassen. Op de private huurmarkt zijn principes zoals *derde investeerder* of het toekennen van een uitstootkrediet voor een bepaalde tijd die kan meegenomen worden naar een andere woning, mogelijkheden.

Boodschap voor politici

- Geef het goede voorbeeld. De overheid bepaalt in grote mate het ruimtelijk beleid en heeft een voorbeeldfunctie voord eigen gebouwen. De Regie der gebouwen heeft hierbij een belangrijke taak. Daarnaast kan de overheid bij de bouw of renovatie van sociale woningen het goede voorbeeld geven.
- Daarnaast moet werk worden gemaakt van het vormen, het informeren en het ondersteunen van aannemers, architecten en bouwheren.
- Duidelijke regels en normen zijn nodig, die wel ruimte laten voor individuele keuzes
- Materialen dienen op EU niveau te worden genormaliseerd

Wat kunnen maatschappelijke actoren doen?

- Geef ook het goede voorbeeld.
- De sector kan zelf het initiatief nemen om aannemers, architecten en bouwheren meer en beter te vormen, te informeren, te ondersteunen.
- *Transitions towns* zijn een voorbeeld van een *bottom up approach* waar diverse maatschappelijke actoren mee kunnen werken aan de concrete invulling van *hoe zullen we wonen in 2050?*

Innovatieve ideeën

- Op de huurmarkt: het principe van de derde investeerder: niet de verhuurden, noch de huurder doet de investering. Wel een derde partij die een deel van de winst opstrijkt die gemaakt wordt door aanpassingen aan gebouwen. Dit systeem veronderstelt wel een energieprijis die een stuk hoger ligt dan nu het geval is.
- Een uitstootkrediet voor huurders die zelf de woning aanpassen. Zij kunnen dit krediet meenemen als zij verhuizen.